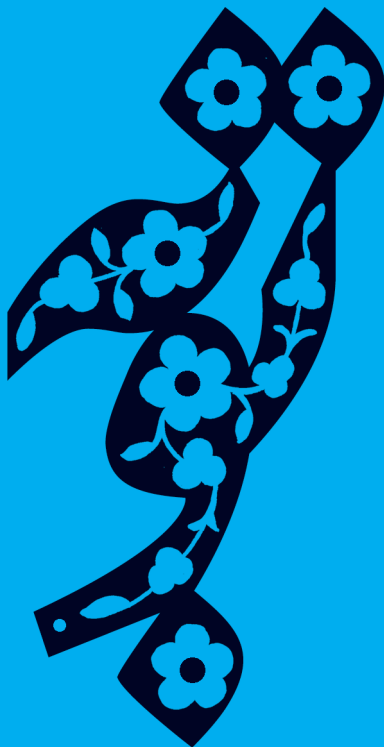
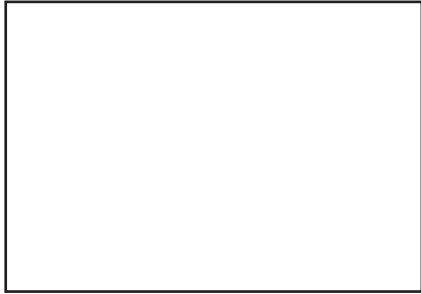

چهارک

مرتضی وفايي

مجموعه گل

چهل حدیث توبه

تهیه و تدوین: اداره امور فرهنگی آستان قدس رضوی

نویسنده: مرتضی وفایی

مدیر هنری و طراح گرافیک: رضا باباجانی

صفحه آرایی: محمود بازدار

تذهیب جلد: سیده فهیمه کاظمی

ناشر: انتشارات قدس رضوی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۱

شمارگان: ۳۰۰۰

چاپ: مؤسسه فرهنگی قدس

شابک:

نشانی تهیه کننده: مشهد، حرم مطهر، صحن جامع رضوی

ضلع غربی، اداره امور فرهنگی

تلفن: ۰۵۱۱-۲۰۰۲۵۶۷

صندوق پستی: ۳۵۱-۹۱۷۳۵

حق چاپ محفوظ است.

توبه

- ۱ بهترین دعا
- ۲ اولین گام توبه
- ۳ توبه‌ی واقعی
- ۴ حقیقت توبه
- ۵ ریسمان خداوند
- ۶ نشانه‌های توبه‌کننده
- ۷ استغفار پیامبر ﷺ
- ۸ اخلاص در توبه
- ۹ پذیرش توبه
- ۱۰ چون برگِ ریزان
- ۱۱ بهترین واسطه
- ۱۲ آمرزنده‌ی گناهان گذشته
- ۱۳ هدایت کننده
- ۱۴ فرود آورنده‌ی رحمت
- ۱۵ پاک‌کننده‌ی دل
- ۱۶ جلب کننده‌ی روزی
- ۱۷ پوشاننده‌ی عیب‌ها
- ۱۸ مانع بازگشت
- ۱۹ محبوب‌ترین بنده
- ۲۰ نامه‌ی اعمال نورانی

مجموعه گل

خدا، شادتر از بنده‌ی توّاب	۲۱
از بین برنده‌ی گناه	۲۲
چونان بی گناه	۲۳
آسان‌تر از توبه	۲۴
ثمره‌ی استغفار بسیار	۲۵
داروی گناه	۲۶
عبادت توبه‌کنندگان	۲۷
توبه‌ی بدون استغفار	۲۸
جایگزین توبه	۲۹
استغفار در ماه رمضان	۳۰
استغفار در ماه شعبان	۳۱
توبه؛ بدون عمل!	۳۲
حسابرسی و توبه	۳۳
بدگمانی پس از توبه	۳۴
مسخره‌کردن خداوند	۳۵
عجله در توبه	۳۶
مهلت برای توبه	۳۷
تأخیر در توبه	۳۸
زمان توبه	۳۹
آخرین زمان قبول توبه	۴۰

پیشگفتار

قدر "مجموعه‌ی گل" مرغ سحر داند و بس...

کلام خاندان عصمت و طهارت علیهم‌السلام چونان آفتابی است که زیستن بشر در ظل انوار آن، رنگی آسمانی می‌گیرد و طعمی الهی می‌یابد.

پیامبر اعظم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و ائمه‌ی اطهار علیهم‌السلام، روشنگران طریق سعادتند و با هدایت‌های آن بزرگواران، گام‌های موفقیت و سعادت را در زمینه‌های مختلف زندگی می‌توان برداشت.

"مجموعه‌ی گل" عنوان کلی کتب احادیث موضوعی است که به همت محققان و نویسندگان دینی گرد آمده است و در هر کدام از آن به موضوعی خاص پرداخته شده که زوایای مختلف آن از منظر دین مورد مذاقه قرار گرفته است.

در این مجموعه سعی شده است کاربردی‌ترین موضوعات و مباحثی که نیاز بیشتر جامعه است ارائه شود. همچنین تلاش شده تا احادیثی مطرح شود که از حیث سند متقن باشد.

امید است مجموعه‌ی حاضر، بهانه‌ای شود تا فعالیت‌های گسترده‌ای در نشر آموزه‌های خاندان نور علیهم‌السلام انجام گیرد و جامعه اسلامی سرشار از معارف بلند اهل بیت علیهم‌السلام گردد.

آستان قدس رضوی
معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی
اداره‌ی امور فرهنگی

مقدمه

"توبه" در اصل به معنای بازگشت است و در اصطلاح شرع، به معنای بازگشت از گناه به کار برده شده است.

و بازگشت از گناه تحقق نمی‌یابد مگر این‌که گناهکار پشیمان شود. پس ساده‌ترین حد توبه، پشیمانی دل است؛ یعنی در اولین مرحله پس از گناه، انسان احساس ندامت و پشیمانی داشته باشد. در سخنان دیگر اهل بیت علیهم‌السلام، پس از پشیمانی، دو مرحله‌ی دیگر نیز برای توبه بیان شده است، همان‌گونه که در روایتی از امیرالمؤمنین؛ علی علیه‌السلام آمده که فرموده‌اند: «توبه؛ پشیمانی قلب، استغفار با زبان و تصمیم بر عدم بازگشت است».

در قرآن کریم هم به جز آیات فراوانی که در آن‌ها به "استغفار" و "توبه" توصیه شده است؛ در یک آیه به "توبه‌ی نصوص"؛ یعنی توبه‌ی خالص و واقعی اشاره شده است:

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ...؛ ای کسانی که ایمان

آورده اید! به سوی خدا توبه کنید! توبه ای خالص
[و بادوام]، امید است پروردگارتان گناهان شما را
پوشانند...»

در این حال می توان پرسید: «حقیقت توبه
چیست؟»

امام علی علیه السلام در جای دیگری معنای واقعی
توبه را بیان فرموده و آن را بر چهار پایه دانسته
و فرموده اند:

«توبه؛ پشیمانی دل، استغفار به زبان، ترک گناه با
اعضا و جوارح و تصمیم قلبی به عدم بازگشت
است.»

در روایات آمده که خداوند توبه‌ی بنده را حتی
در آخرین دقایق پیش از مرگ خواهد پذیرفت و
این لطفی است از ناحیه‌ی پروردگار؛ اما چه کسی
زمان مرگ خود را می داند؟ چه بسا ناگهان مرگ
انسان فرا رسد و فرصت از دست رفته باشد!

از سوی دیگر تأخیر در توبه، زمینه را برای تکرار
گناه فراهم خواهد ساخت و آن را به صورت عادی
جلوه خواهد داد. در نتیجه با انباشته شدن گناهان،
روح آدمی آلوده و قلب انسان تیره می گردد و ممکن

است هیچ‌گاه توفیق توبه به دست نیاید. دلیل تأکید بسیار بر تعجیل در توبه و استغفار نیز همین است. از طرف دیگر؛ برای توبه و استغفار، آثار و برکات بسیاری شمرده شده است از جمله: سرازیر شدن رحمت خداوند، محبوب شدن نزد خداوند، جلب روزی بیشتر، عیب‌پوشی بر بندگان و... در این نوشتار نگاهی داریم به چهل حدیث گهربار از ائمه‌ی معصومین علیهم‌السلام درباره‌ی توبه و استغفار؛ به امید آن‌که مورد قبول این بزرگواران و استفاده‌ی شما عزیزان واقع گردد!

مرتضی وفایی

۱ بهترین دعا

— قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

— خَيْرُ الدُّعَاءِ الْإِسْتِغْفَارُ.

— بهترین دعا؛ آمرزش خواستن است.

۲

اولین گام توبه

قَالَ الْبَاقِرُ عليه السلام:

كَفَى بِالنَّدَمِ تَوْبَةً.

پشیمانی، برای توبه کافی است. (اولین قدم توبه است).

توبه‌ی واقعی

قَالَ الْهَادِي عليه السلام:

— وَ قَدْ سُئِلَ عَنِ التَّوْبَةِ النَّصُوحَ: — أَنْ يَكُونَ
الْبَاطِنُ كَالظَّاهِرِ وَأَفْضَلَ مِنْ ذَلِكَ.

— در حالی که درباره‌ی معنای توبه‌ی نصوح
(خالص) از وی سوال شده بود- باطن انسان (در
حال پشیمانی و توبه) مانند ظاهرش باشد، بلکه
بهتر از ظاهرش باشد.

حقیقت توبه

قَالَ عَلِيُّ ؓ:

التَّوْبَةُ نَدَمٌ بِالْقَلْبِ وَاسْتِغْفَارٌ بِاللِّسَانِ وَتَرْكُ
بِالْجَوَارِحِ وَإِضْمَارٌ أَنْ لَا يَعُودَ.

توبه؛ پشیمانی دل، استغفار به زبان، ترک کردن گناه
با اعضا و جوارح و تصمیم قلبی به عدم بازگشت
است.

رِسْمَانِ خِدَاوَنْد

قَالَ الصَّادِقُ :

التَّوْبَةُ حَبْلُ اللَّهِ وَ مَدَدُ عِنَايَتِهِ وَ لَا بُدَّ لِلْعَبْدِ
مِنْ مُدَاوَمَةِ التَّوْبَةِ عَلَى كُلِّ حَالٍ.

توبه؛ رِسْمَانِ خِدَاوَنْد و مدد و عنایت اوست و
بنده، باید همواره و در همه حال بر توبه مداومت
داشته باشد.

۶

نشانه‌های توبه‌کننده

— قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

— أَمَّا عَلَامَةُ التَّائِبِ فَأَرْبَعَةٌ النَّصِيحَةُ لِلَّهِ فِي عَمَلِهِ
وَتَرْكُ الْبَاطِلِ وَتُزُومُ الْحَقِّ وَالْحِرْصُ عَلَى
الْخَيْرِ.

— نشانه‌ی توبه‌کار چهار چیز است: پاکدلی در
کردار برای خدا، ترک کردن باطل، پیوستگی با
حق و شوق به انجام خیر.

استغفار پیامبر ﷺ:

قال الصادق عليه السلام:

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ
فِي كُلِّ يَوْمٍ سَبْعِينَ مَرَّةً وَيَتُوبُ إِلَى اللَّهِ
عَزَّوَجَلَّ سَبْعِينَ مَرَّةً.

پیامبر اکرم ﷺ در هر روز هفتاد مرتبه به درگاه
خداوند متعال استغفار می کرد.

اخلاص در توبه

— قَالَ عَلِيُّ ؓ:

— إِخْلَاصُ التَّوْبَةِ يُسْقِطُ الْحَوْبَةَ.

— خالص نمودن توبه؛ (یعنی پشیمان شدن از گناه و بازگشت به سوی خدا) گناهان را می‌ریزد.

پذیرش توبه

قَالَ عَلِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

مَنْ أُعْطِيَ التَّوْبَةَ لَمْ يُحْرَمِ الْقَبُولَ وَ مَنْ
أُعْطِيَ الْإِسْتِغْفَارَ لَمْ يُحْرَمِ الْمَغْفِرَةَ.

کسی که به وی اجازه‌ی توبه داده شده؛ از پذیرش توبه محروم نخواهد شد و کسی که به او اجازه‌ی طلب آمرزش داده شده؛ از آمرزیده‌شدن محروم نخواهد شد.

۱۰

چون برگِ ریزان

قال الرُّضَا:

مَثَلُ الْإِسْتِغْفَارِ مَثَلُ وَرَقٍ عَلَى شَجَرَةٍ تُحَرِّكُ
فَيَتَنَاشَرُ.

استغفار، همانند درختی است که چون به حرکت
درآید، برگ‌هایش به زمین ریخته و پخش می‌گردد.

۱۱ بهترین واسطه

— قَالَ عَلِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

— لَا شَفِيعَ أَنْجَحُ مِنَ التَّوْبَةِ.

— هیچ شفيعی بهتر و نجات‌دهنده‌تر از توبه نخواهد بود.

آمرزنده‌ی گناهان گذشته

— قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

— التَّوْبَةُ تَجِبُ مَا قَبْلَهَا.

— توبه، گناهان گذشته را نیز با خود می‌برد.

۱۳ هدایت کننده

— قَالَ عَلِيُّ ؑ:

— التَّوْبَةَ طَهُوراً فَمَنْ تَابَ اهْتَدَى.

— توبه، پاک کننده است و هر کس توبه کند؛
هدایت شده است.

فروود آورندهی رحمت

— قَالَ عَلِيٌّ عليه السلام:

— التَّوْبَةُ تَسْتَنْزِلُ الرَّحْمَةَ.

— توبه، رحمت خداوند را فرو می آورد.

۱۵ پاک کننده‌ی دل

— قَالَ عَلِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

— التَّوْبَةُ تُطَهِّرُ الْقُلُوبَ وَ تَغْسِلُ الذُّنُوبَ.

— توبه؛ دل‌ها را پاکیزه می‌کند و گناهان را می‌شوید.

جلب کننده‌ی روزی

— قَالَ عَلِيُّ ؓ:

— أَكْثَرُوا الْإِسْتِغْفَارَ تَجْلِبُوا الرِّزْقَ.

— زیاد استغفار کنید تا روزی را به سوی خود
بکشانید!

پوشاننده‌ی عیب‌ها

— قَالَ الصَّادِقُ (ع):

— إِذَا تَابَ الْعَبْدُ الْمُؤْمِنُ تَوْبَةً نَّصُوحًا أَحَبَّهُ اللَّهُ
فَسَتَرَ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ.

— اگر بنده‌ی مؤمن توبه‌ی نصوح (توبه‌ی واقعی) کند؛ خداوند او را دوست می‌دارد و گناهانش را در دنیا و آخرت می‌پوشاند.

مانع بازگشت

— قَالَ عَلِيُّ ؓ:

— النَّدَمُ عَلَى الذَّنْبِ يَمْنَعُ مِنْ مُعَاوَدَتِهِ.

— پشیمانی از گناه، مانع بازگشت به آن است.

محبوب ترین بنده

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

لَيْسَ شَيْءٌ أَحَبَّ إِلَيَّ مِنَ الْمُؤْمِنِ تَائِبٍ
أَوْ مُؤْمِنَةٍ تَائِبَةٍ.

هیچ چیز نزد خداوند محبوب تر از مرد یا زن
مؤمنی که توبه کار باشد، نیست.

نامه‌ی اعمال نورانی

قَالَ الصَّادِقُ عليه السلام:

إِذَا أَكْثَرَ الْعَبْدُ مِنَ الْإِسْتِغْفَارِ رُفِعَتْ صَحِيفَتُهُ
وَهِيَ تَتَلَاأُ.

چون بنده زیاد استغفار کند؛ نامه‌ی عملش در
حالی که می‌درخشد، بالا رود.

خدا، شادتر از بنده‌ی توّاب

قَالَ الْبَاقِرُ :

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَشَدُّ فَرَحًا بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ مِنْ رَجُلٍ
أَضَلَّ رَاحِلَتَهُ وَزَادَهُ فِي لَيْلَةٍ ظُلْمَاءَ فَوَجَدَهَا.

خداوند تعالی از توبه‌ی بنده‌اش، شادتر از کسی
است که در شبی تاریک، پس از گم‌شدن مرکب
و توشه‌اش، آن را یافته‌باشد.

از بین برنده‌ی گناه

— قَالَ عَلِيٌّ عليه السلام:

— نَدَمُ الْقَلْبِ يُكْفِرُ الذَّنْبَ.

— پشیمانی دل، گناه را از بین می‌برد.

۲۳ چونان بی گناه

— قَالَ الْبَاقِرُ عليه السلام:

— التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ.

— توبه‌کننده از گناه همانند کسی است که گناه نکرده است.

آسان تر از توبه

قَالَ عَلِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

تَرَكَ الذَّنْبَ أَهْوَنُ مِنْ طَلَبِ الْمَعُونَةِ [التَّوْبَةِ].

ترک کردن گناه، آسان تر از آمرزش خواستن است.

ثمره‌ی استغفار بسیار

قَالَ الْبَاقِرُ رضی الله عنه:

اسْتَرْجِعْ سَالِفَ الذُّنُوبِ بِشِدَّةِ النَّدَمِ وَ كَثْرَةِ
الِاسْتِغْفَارِ.

با شدت پشیمانی و زیادی استغفار، گناهان
گذشته را نیز به سوی آمرزش بازگردان! (از
گناهان پیش بازگرد!)

داروی گناه

قَالَ الصَّادِقُ عليه السلام:

لِكُلِّ شَيْءٍ دَوَاءٌ وَ دَوَاءُ الذُّنُوبِ الْإِسْتِغْفَارُ.

هر دردی دوايي دارد و دواي گناهان استغفار است.

۲۷ عبادت توبه کنندگان

— قَالَ عَلِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

— التَّنَزُّهُ عَنِ الْمَعَاصِي عِبَادَةُ التَّوَّابِينَ.

— دوری از گناهان، خود عبادتی است برای توبه کاران.

۲۸

توبه‌ی بدون استغفار

قَالَ الصَّادِقُ عليه السلام:

مَنْ جَدَّدَ وُضُوءَهُ لِغَيْرِ صَلَاةٍ جَدَّدَ اللَّهُ تَوْبَتَهُ
مِنْ غَيْرِ اسْتِغْفَارٍ.

کسی که وضوی خود را برای غیر نماز تجدید کند، خداوند متعال توبه‌ی او را بدون آن‌که استغفار کرده باشد، تجدید نماید.

جایگزین توبه

قَالَ الصَّادِقُ (ع):

صَوْمُ شَعْبَانَ وَ رَمَضَانَ وَ اللَّهُ تَوْبَةٌ مِنْ اللَّهِ.

روزه‌ی ماه شعبان و ماه رمضان، به خدا سوگند

به منزله‌ی توبه‌ای است از جانب خدا!

استغفار در ماه رمضان

قَالَ عَلِيُّ عليه السلام:

عَلَيْكُمْ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ بِكَثْرَةِ الْإِسْتِغْفَارِ وَ
الدُّعَاءِ فَأَمَّا الدُّعَاءُ فَيُدْفَعُ بِهِ عَنْكُمْ الْبَلَاءُ وَ
أَمَّا الْإِسْتِغْفَارُ فَيَمْحَى ذُنُوبَكُمْ.

بر شما باد در ماه رمضان به زیاد استغفار کردن
و بسیار دعا نمودن؛ چرا که دعا بلاها را از شما
دور می‌سازد و استغفار، گناهان شما را پاک
می‌کند.

قَالَ الرَّضَا عليه السلام:

مَنْ قَالَ فِي كُلِّ يَوْمٍ مِنْ شَعْبَانَ سَبْعِينَ مَرَّةً
«أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَسْأَلُهُ التَّوْبَةَ» كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بَرَاءَةً
مِنَ النَّارِ وَجَازًا عَلَى الصِّرَاطِ وَأَدْخَلَهُ دَارَ
الْقَرَارِ.

هر که در هر روز از شعبان هفتاد بار بگوید
"استغفرالله و أسأله التوبة"؛ خدا برات دوری از
دوزخ و گذر از صراط برایش می نویسد و او
را در منزلگاه آسایش و آرامش داخل می کند.

توبه؛ بدون عمل!

— قَالَ عَلِيٌّ رضي الله عنه:

— لَا تَكُنْ مِمَّنْ يَرْجُو الْآخِرَةَ بِغَيْرِ عَمَلٍ وَ
يَرْجُو التَّوْبَةَ بِطُولِ الْأَمَلِ.

— از کسانی مباش که آخرت را بدون عمل، و توبه
و بازگشت را با آرزوهای بلند می‌خواهد!

قَالَ الْكَاطِمُ رضی الله عنه:

يَا هِشَامُ لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يُحَاسِبْ نَفْسَهُ فِي
كُلِّ يَوْمٍ فَإِنْ عَمِلَ حَسَنًا اسْتَرَادَ مِنْهُ وَإِنْ
عَمِلَ سَيِّئًا اسْتَغْفَرَ اللَّهُ مِنْهُ وَتَابَ إِلَيْهِ.

ای هشام! از ما نیست کسی که هر روز به حساب خود نرسد؛ [تا] اگر نکو کرده، بر آن بیافزاید و اگر بد کرده، از خدا آمرزش خواهد و به درگاهش توبه آورد.

بدگمانی پس از توبه

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

لَا يُعَذِّبُ اللَّهُ مُؤْمِنًا بَعْدَ التَّوْبَةِ وَالِاسْتِغْفَارِ
إِلَّا بِسُوءِ ظَنِّهِ بِاللَّهِ وَ تَقْصِيرِ مَنْ رَجَّاهُ وَ
سُوءِ خُلُقِهِ وَ اِغْتِيَابِهِ لِلْمُؤْمِنِينَ.

هیچ‌گاه خداوند مؤمن را بعد از توبه عذاب نمی‌کند؛
مگر به‌خاطر بدگمانی به خداوند، کاهش امید از
رحمت او، بداخلاقی و غیبت کردن از مؤمنین.

۳۵ مسخره کردن خداوند

— قَالَ الْبَاقِرُ ۞:

— الْمُقِيمُ عَلَى الذَّنْبِ وَهُوَ مُسْتَغْفِرٌ مِنْهُ كَالْمُسْتَهْزِئِ.

— کسی که استغفار می‌کند اما همچنان بر گناه پابرجاست؛ همانند کسی است که خداوند را به مسخره گرفته است.

عجله در توبه

— قَالَ عَلِيُّ ؓ:

— إِنَّ قَارَفَتَ سَيِّئَةً فَعَجَّلُ مَحْوَهَا بِالتَّوْبَةِ.

— هرگاه گناهی مرتکب شدی؛ بشتاب که با توبه محوش کنی!

مهلت برای توبه **۳۷**

قَالَ الصَّادِقُ عليه السلام:

إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا أَذْنَبَ ذَنْبًا أُجِّلَ مِنْ غُدْوَةٍ إِلَى
اللَّيْلِ فَإِنْ اسْتَغْفَرَ اللَّهُ لَمْ يُكْتَبْ عَلَيْهِ.

هرگاه بنده‌ای گناه کند، خداوند تا شب به او مهلت می‌دهد، چنانچه در این مدت استغفار کرد؛ دیگر در نامه‌ی اعمالش نوشته نخواهد شد.

تأخیر در توبه

قَالَ الْجَوَادُ عليه السلام:
—

— تَأْخِيرُ التَّوْبَةِ اغْتِرَارٌ وَ طُولُ التَّسْوِيفِ حَيْرَةٌ.

— هر کس توبه را عقب بیندازد؛ فریب خورده است و هر کس کارها را به تأخیر اندازد؛ سرگردان می‌گردد.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يُنْزِلُ مَلَكًا إِلَى السَّمَاءِ
الدُّنْيَا كُلَّ لَيْلَةٍ فِي الثُّلُثِ الْأَخِيرِ وَ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ
فِي أَوَّلِ اللَّيْلِ فَيَأْمُرُهُ فَيُنَادِي هَلْ مِنْ سَائِلٍ
فَأُعْطِيَهُ هَلْ مِنْ تَائِبٍ فَأَتُوبَ عَلَيْهِ.

خداوند متعال هر شب در یک سوم آخر شب،
و شب‌های جمعه در اول شب، فرشته‌ای را
به سوی زمین می‌فرستد تا بپرسد: آیا خواهش
کننده‌ای هست تا عطايش کنم؟ آیا توبه‌کننده‌ای
هست تا توبه‌اش را بپذیرم؟

۴۰

آخرین زمان قبول توبه

— قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

— مَنْ تَابَ قَبْلَ أَنْ يُعَايِنَ قَبْلَ اللَّهِ تَوْبَتَهُ.

— هر کس پیش از دیدار ملک‌الموت توبه کند؛
خداوند توبه‌ی او را می‌پذیرد.

مجموعه گل

- مؤمن
 - صبر
 - گناه
 - صله‌ی رحم
 - توبه
 - راستگویی
 - سخاوت و انفاق
 - خوف و رجاء
 - ذکر
 - اخلاص
 - توکل
 - دروغ
 - فرزندان
 - نماز
 - حیا
 - ازدواج
 - ادب
 - انتظار فرج
 - غدیر
 - معاشرت
 - حُسن ظن
 - سوء ظن
 - لقمه
 - همنشین
 - جلوه‌ی جلال
 - جلوه‌ی جمال
 - راه و همراه
 - برکت
 - همسایه
 - بلا
 - سکوت و کلام
 - نماز شب
 - حب اهل بیت علیهم‌السلام
 - معیارها
 - نشاط و غم
 - حُسن خُلق
 - دو گوهر
 - تهذیب
 - ساده‌زیستی
 - کلام وحی
-